

تشبیه زن به فرشته از کجا آمد و رازش چیست

تشبیه زن به فرشته در متون دینی جنبه خیالی یا فانتزی نداشته و مانند هنر نقاشی نیست که اگر بپذیرند یا نپذیرند چندان تفاوتی نکند...

تشبیه زن به فرشته در متون دینی جنبه خیالی یا فانتزی نداشته و مانند هنر نقاشی نیست که اگر بپذیرند یا نپذیرند چندان تفاوتی نکند، بلکه نادیده گرفتنش در دین ما را از درک بسیاری از اسرار و رموز درست زیستن باز داشته و از فواید مهمی محروم می نماید. به گزارش خبرگزاری مهر، خیلی از بزرگان تاریخ بشر چه در شرق عالم و چه در غرب عالم زن را "فرشته" یا موجودی فرشته صفت خوانده اند. گذشته از تعبیر خاصی که در احادیث و آموزه های اسلامی درباره جایگاه زن آمده، در غرب هم افراد مشهور تعبیر معناداری از زن داشته اند. به عنوان مثال بالزاک "قداست ذاتی زن" را با این تعریف و تایید می کند: "زن مخلوقی است حد واسط میان فرشته و بشر" یا "لامارتین" نیز با نوعی تحیر برداشت خود را از زن چنین بیان کرده است: "تو ای فرشته زمین، تو ای دلرباترین آفریده آسمانی، تو یکتا پرتوی هستی که قادری زندگانی ما را روشن کنی." و دیگری گفته است: "زن فرشته ای است که برای سعادت عالم از آسمان فرود آمده است."

فرشته خواندن زن یا هر نوع تعبیری که صورت گیرد آزاد است، اما نکته مهم و حساس در این عبارت و عبارات مشابه این است که چرا در اکثر موارد زن به "فرشته" تشبیه شده است در حالی که در شرایط عادی و به چشم معمولی هرگز نوع بشر فرشته ای را در زمین ندیده و از مشخصاتش هم علم و آگاهی درستی نداشته تا الگویی در دست داشته باشد و با معیارهایی موجود از زن که در نظر دارد مورد مقایسه و سنجش قرار دهد و چنان نتیجه بگیرد که بالاخره "زن فرشته ای بوده و به صورت انسان از آسمان فرود آمده است" به چه دلیلی می توان این گفته ها را با حالات روحی و اعمال و رفتار مشترک میان همه زنان که صفت عمومی جنسیت اناث باشد تطبیق دارد؟ تا اگر قابل انطباق بودند که قابل انطباق هم هستند بتوان وجه اشتراکی بین زن و فرشته قائل شد.

ریشه تشبیه

لازم به یاد آوری است که به طور کلی موضوع "فرشته" در فرهنگ دینی، بر خلاف فرهنگ مدنی موضوعی فرضی یا وهمی نیست و جنبه شاعرانه ندارد. بلکه واقعیتی بسیار مهم است و از اصالت، قداست و حقانیت برخوردار است که یکی از اجزای عالم هستی تلقی گشته و در شئون زندگی منشا اثر است و ریشه ماورا الطبیعه ای داشته و در خارج از حیطه محسوسات و معقولات مطرح می شود. این موضوع در حیطه عقل، علم و حواس ظاهری قرار نمی گیرد و اعتقاد بدان در عالم دین بر پایه اصول و موازین و تعالیم حقه دینی و در امتداد شناخت مبدا و معاد و با اتکا و اعتماد به اصالت و حقانیت معجزاتی است که راهگشای پیشرفت دین بوسیله انبیا علیهم السلام بوده است.

بنابر این سخن از فرشته در فرهنگ دینی غیر از آن چیزی است که در فرهنگ مدنی و یا از دیرباز در عرفیات ملل و جوامع مطرح بوده است و بر اساس وهم و خیال و بدون پشتوانه عقلی، علمی، منطقی و حسی به مرور زمان و طی اعصار و قرون متممادی جنبه افسانه ای یافته و مورد قبول یا لاقول مورد بحث و فحص قرار گرفته است. هر چند که در مقام تحقیق مستند، پیدایش عنوان یا اصطلاح "فرشته" در عرفیات یا حتی در فرهنگ عامه را هم بر گرفته از تعلیمات ادیان آسمانی در همان ادوار اولیه ظهورشان می دانیم. بنابراین نباید موضوع یا نام یا عنوان "فرشته" موجود در فرهنگ عامه حتی متون فرهنگ مدنی را با مشابه خود در فرهنگ دینی یکی گرفت.

زیرا اولی فرضی، خیالی و وهمی است و دومی از حقیقت محض جهان هستی سر در می آورد. لذا در فرهنگ عامه گر چه موضوعی زیبا، جذاب و مطبوع و فانتزی است حداقل فایده وجودیش این است که به بشر اجازه می دهد در یکی از ابعاد مهم تعالی و حس کمال جویی مورد آرزویش، اگر نتواند خود را به مراتب کمال پاکی و پاکیزگی برساند، دستکم به تصور و تجسم وجودی "مقدس" در ذهن خود، احساس برائت از آلودگی ها را تحقق بخشد. یعنی با تصور و تجسم موجودی به نام "فرشته" در افسانه ها، به وجود "قداست" پایبند گردد.

موضوع تشبیه زن یا دختر به فرشته در متون دینی جنبه خیالی یا فانتزی نداشته و مانند هنر نقاشی نیست که اگر بپذیرند یا نپذیرند چندان تفاوتی نکند، بلکه نادیده گرفتنش در دین ما را از درک بسیاری از اسرار و رموز درست زیستن باز داشته و از فواید مهمی محروم می نماید، از آن جمله است مشکلات حاصل از عدم درک و آگاهی از قداست ذاتی موجود در زن که ناشناخته ماندن آن و محرومیت از آثارش سرنوشت جهان را تغییر داده است. بنابراین چنانچه به استناد آیات قرآن مجید اولاً پدیده تشبیه زن به فرشته در عالم دین بی سابقه نبوده و از دیرباز در میان پیروان ادیان هم رواج کامل داشته است

ضرورت اعتقاد مومنین به وجود مخلوقات غیر مادی از جمله فرشته در قرآن مجید مکرر گوشزد شده که نیازی به نقل آیات نیست. فقط باید ذکر شود که در 89 آیه قرآن مجید به فرشته و فرشتگان اشاره شده که هر کدام به تنهایی می توانند به چنین ایمان و اعتقادی قوت بخشند.